

Kateřina HÁJKOVÁ, *Tisková přehlídka jako cenzura tisku za první Československé republiky, případy cenzurovaných novin na Českobudějovicku*, bakalářská práce Historického ústavu FF JU, České Budějovice 2012, 50 s., včetně 10 obrazových příloh.

Posudek vedoucího bakalářské práce

Studentka Kateřina Hájková se ve své bakalářské práci nazvané *Tisková přehlídka jako cenzura tisku za první Československé republiky, případy cenzurovaných novin na Českobudějovicku*, zabývá problematikou tiskové přehlídky jako formy cenzury tisku v období let 1918-1938. Cílem této bakalářské práce je ukázat cenzuru tisku, a to jak v rovině obecné, tak i ve zcela konkrétní podobě na Českobudějovicku. Autorka svou práci rozčlenila do pěti částí. V části *Úvod* (s. 1-3) se zabývá literaturou a prameny. „Cílem je nejen podání přehledu o dějinách cenzury na našem území. Pojednání sleduje proměny ve vnímání potřeby kontroly tisku v čase a snaží se nalézt odpověď na otázku cenzury tisku v době první republiky, zdali nástup demokracie přinesl onu netrpělivě očekávanou úlevu, zdali došlo k nastolení svobody projevu a tisku. Druhou rovinou se staly konkrétní příklady cenzury tisku na Českobudějovicku, kde, ostatně jako jinde, mělo cenzuru na starosti Státní zastupitelství.“ (s. 1). Část 2. *Dějiny cenzury českého tisku* (s. 4-20) kompilativním způsobem představuje pokus o vylíčení historie cenzury, která je vedena od dob habsburské monarchie až po období první československé republiky. Autorka využila odbornou literaturu, stranou nenechala ani klíčové zákony týkající se tisku. Část 3. *Tiskové právo* (s. 21-28) slouží jako kapitola pojednávající o základních pojmech tiskového práva. Část 4. *Cenzura na Českobudějovicku v praxi* (s. 29-39) přináší konkrétní případy cenzury tisku na Českobudějovicku za první republiky, vybrané z bohatého pramenného materiálu fondu Státní zastupitelství České Budějovice ze Státního oblastního archivu v Třeboni. Část 5. *Závěr* (s. 40-42) přináší shrnutí badatelských poznatků. Autorka zde doslova uvádí: „Jako hlavní přínos této práce vidím ve vypracování nástinu dějin cenzury českého tisku, který, ačkoliv vycházel z dílčí kompilace z odborné literatury, mi velmi dobře umožnil proniknout do problematiky chápání historického vývoje cenzury až do doby první republiky. V současné době je většinou a podle mne oprávněně věnována značná pozornost všech badatelů na léta komunistické totality 1948-1989 v Československu. Pro mne bylo ovšem překvapením, že ani za první československé republiky nebyla demokratická společnost ušetřena cenzurních zásahů. Ba právě naopak. To vše i přes skutečnost, že bylo s nadějí očekáváno značné umírnění.“ (s. 40).

Pro autorku práce bylo velkým přínosem podrobné seznámení se s právní problematikou tiskového práva, včetně jeho základních pojmů a institutů, vše v podobě jednotlivých zákonů vydaných v předmnichovské ČSR. Na základě toho poznala, že výklad práva byl, je a vždy bude mimořádně složitou a náročnou prací. Správně také přiznala, že její práci výrazným způsobem limitovala nemožnost využití pamětníků a tímto i celé oblasti oral history, na kterou si již pročetla potřebnou literaturu. Je také možno souhlasit s autorčiným tvrzením, že počty cenzurních zásahů se v souvislosti s problémy vnitřního (komunisté, fašisté, henleinovci, atd.) a vnějšího (nacistické Německo, iredentistické Maďarsko) ohrožení československého státu výrazně vystupňovaly. Sama autorka ovšem správně přiznává, že pro značné množství pramenného materiálu uloženého ve Státním oblastním archivu v Třeboni, ve fondu SZ České Budějovice, již nebylo v jejích silách provést možnou kompletní analýzu jednotlivých případů, ani provést potřebnou hlubší komparaci, o možném širším statistickém vyhodnocení nemluvě.

Můj dotaz proto zní: Pokud byste i v budoucnu pokračovala v této práci, na co byste nyní, po již získaných znalostech, oprávněně zaměřila svou pozornost?

Nedílnou součástí bakalářské práce je i odpovídající část *Prameny a literatura* (s. 43-48), *Seznam zkratk* (s. 49) a *Přílohy* (s. 50) pro nezbytné a vysvětlující obrazové přílohy. Bohužel se v části literatura při tisku ztratila část odkazující na internet, stejně jako u časopisu Soudobé dějiny vypadlo stránkování. Závěrem je možno konstatovat, že bakalářská práce, kterou jsem vedl a která je, svým způsobem, zajímavou a potřebnou sondou do problematiky cenzury, je sice napsána bez výraznějších gramatických chyb, dostatečnou péčí bohužel autorka nevěnovala výsledné stránkové úpravě textu (číslování). Největší přínos práce tedy shledávám v pečlivě provedeném (na rozdíl od internetu: KOLÁŘOVÁ, Markéta. Cenzura v českém tisku od Habsburků do roku 1939 [online]. *E-polis.cz*, 14. květen 2005. [cit. 2012-07-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.e-polis.cz/nezarazene-clanky/95-cenzura-v-ceskem-tisku-od-habsburku-do-roku-1939.html>>. ISSN 1801-1438), leč bohužel jen kompilativním zpracování dějin cenzury českého tisku a v části tiskové právo (což je bez adekvátního právního vzdělání opravdu náročné), ve správné volbě pramenného materiálu a jeho zpřístupnění možným dalším zájemcům. Z těchto uvedených důvodů práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji stupněm **dobře**.

V Českých Budějovicích dne 20. srpna 2012

PhDr. et PaedDr. Jiří DVOŘÁK, Ph.D.